

Национална конференция по геология, металогения и насоки за развитие на геологопроучвателните работи в Средногорието

Конференцията се проведе от 15 до 17 октомври 1980 г. в Приморско. Тя беше организирана от централното ръководство на НТС по минно дело, геология и металургия, Комитета по геология, НИПИ, БГД, ГИ при БАН, ППП и ГК, СММК „Средногорие“, МОК „Бургаски медни мини“, ГПП — Ямбол и ГПП — София в чест на юбилейните годишнини 100 години българска геология и 1300 години българска държава.

В конференцията участваха около 200 специалисти от почти всички геоложки организации в страната. На нея бяха изнесени 23 доклада, чиито резюмета са отпечатани в отделна брошура. Докладите, както и проведените дискусии засегнаха различни аспекти на геологията, полезните изкопаеми и бъдещите изучавания на Средногорието, някои от които се съобщават накратко в следващите редове.

Във встъпителния доклад (Ив. Петков, В. Милев, Г. Георгиев) бяха обсъдени основните резултати от геологопроучвателните работи, извършени от поделенията на КГ и минно-обогатителните комбинати в Средногорието. От докладването пролича, че с тези работи, в това число и експлоатационното проучване, са доказани значителни количества запаси главно от медни и медно-молибденови руди, което позволи стронствотво на мощни рудодобивни и преработващи обекти. На основата на извършените прогнозни оценки в доклада се констатира, че перспективните площи в Средногорието далеч не са изчерпани, но че за тяхното ефективно изучаване, както и за набелязване на нови такива е необходимо да бъде решен голям кръг от научноизследователски, търсещи и проучвателни задачи, за което ще трябва да се ангажира значителна част от кадровия и техническия потенциал на редица геоложки организации в страната.

В по-големи детайли горните въпроси, в това число факторите, контролиращи орудяването, и направленията за развитие

на ГПР за 1990 година, бяха обсъдени и по отношение на Източното Средногорие (Хр. Нечев, А. Асланов, Ив. Топалова, Ст. Стоянова).

Една част от докладите беше посветена на магматизма и на неговата тектонска предестинираност в пределите както на отделни части от Средногорието (Ц. Димитров — за Панагюрския район, Р. Иванов — за Източното Средногорие, Ил. Стоянов — за Западното Средногорие, Кр. Ангелков и Ив. Мутафчиев — за Централното Средногорие), така и за цялата Банат-Средногорска зона (П. Попов) или Карпато-Балканска област (Ст. Бояджиев). Вниманието към тези елементи на геологията на Средногорието е напълно оправдано, като се има пред вид значението му за орудяванията, върху който факт акцентираха всички докладчици. От докладите и дискусиите стана ясно обаче, че има твърде големи различия в мненията както по отношение на дълбочината на формиране на магмените огнища, така и във връзка с диференциацията, развитието и формационната принадлежност на вулканския и интрузивен магматизъм. По време на дискусиите Р. Иванов изложи своето мнение за непряка връзка на орудяването с магматизма и за необходимостта от изучаването на палеохидрогеологията — динамиката на минерализираните води.

Нови данни относно средногорската горнокредна седиментация и участието на вулканските прояви в нея бяха изнесени от Ив. Начев, П. И. Петров, И. Славов, А. Султанов и Н. Чолаков, които разглеждат формирането на ендегенните, вулканогенно-седиментните и седиментните находища на полезни изкопаеми в светлината на отделените от тях пространствено и временно засебени геоконплекси.

Хидротермално-метасоматичните процеси в Централното Средногорие бяха разгледани основно в два доклада. Първият от тях (И. Михова, Е. Плюшев, С. Куйкин) анализира на основата на едно едромашабно

изучаване (1:200 000) регионалните метасоматити, последователността на тяхното формиране, зоналността в разпространението и значението им като критерии за търсене на скарнови железни, злато-сулфидно-кварцови, молибденово-медни и медно-пиритни орудявания. Във втория доклад Ст. Чипчакова докладва резултатите от дългогодишните детайлни изследвания на хидротермалните метасоматити, съпровождащи масивните пиритни и медно-полиметални орудявания в Панагюрския руден район, дълбочината на формирането и значението им като критерии за оруденост. Особен интерес предизвикаха геохимичните и минераложките аргументи за отделяне на дорудните от рудосъдържащите метасоматити, което има първостепенно значение за прогнозната оценка на хидротермално изменените зони. Горните данни намериха своето удачно допълнение от доклада на Хр. Илиева, В. Кербелова, Н. Виноградова, В. Дюлгеров и Б. Илиев за строежа на ендеогенните ореоли на находища Радка и Асарел и за коефициентите, с помощта на които може според авторите да се определи местоположението на центъра на предполагаемото медно орудяване, нивото на геохимичните аномалии по отношение на последното и неговата относителна промишлена значимост и степен на еродираност.

Основно място в повечето от изнесените доклади беше отделено на факторите, контролиращи локализацията на ендеогенните орудявания, и на критериите и признаците за тяхното търсене. Върху този проблем, заложен като главна тема на конференцията, акцентираха особено докладите на К. Цветков, който направи паралел на българските медно-порфирни находища с тези от Тимошката зона в СФРЮ, а така също и на Кр. Ангелков, М. Стайкови и Р. Димитров за цялата Средногорска металогенна зона. За значението на структурните фактори, типизирани съобразно основните тектонски обстановки в Средногорието, докладва П. Игнатовски.

В процеса на дискусиите беше отбелязано, че твърде малко от провежданите впоследък изследвания разглеждат в детайли минералого-геохимичните особености и минералните парагенези на находищата в Средногорието. На този въпрос пак с прогнозна цел този път за западните части на Елшишкото рудно поле беше посветен докладът на Б. Кольковски, П. Попов, Р. Цветанов, Л. Нафтали, Д. Даракчиев, Ив. Вангелов, Н. Чолакова. Конкретни данни за геологията и орудяванията в находище Цар Асен и за резултатите от комплексните геолого-геофизични изследвания на неговия източен участък бяха докладвани съответно от В. Фръгова и П. Бояджиева и от Ас. Викторов, Г. Де-

чев, Ел. Масленкова, Ем. Атанасова, Ив. Славов, Й. Гергелчева, Й. Славов и Л. Кацаров. Нови сведения за разпределението на естествените радиоактивни елементи в една голяма част от площта на Средногорието — за възможностите на аеро-гама-спектрометрията при прогнозирането и търсенето на епигенетни ендеогенни орудявания, изнесоха Л. Кербелов, К. Георгиева, В. Николов, Т. Божкова, Р. Рангелов, К. Дайски и Л. Бецова.

Условията за локализация и перспективи за търсене на разсино злато по южните склонове на Сърнена Средна гора бяха предмет на доклада на В. Велев и Л. Филипов. Напълно актуалните геоложки, геоморфоложки и шлихови изследвания, проведени в този район, видимо са солидна основа за набелазаните перспективни площи, някои от които са били предмет на древно рударство.

В два от докладите бяха лансирани твърде смели идеи относно традиционните схващания за границите на Средногорието, неговия тектонски строеж и развитието му през горната креда. В. Лапшов, основавайки се само на регионални геофизични данни, счита, че на запад Средногорието се простира едва до паралела на град Средногорие и че то престава да съществува като тектонска единица далеч на север от Маришкия шев. Подобна идея за южната граница на Средногорието изложи устно и Л. Кимов.

Оживени дискусии предизвика докладът на П. Гочев, озаглавен „Мезоалпийски алохтон в южния борд на Западното и Централното Средногорие“. Според автора главните алпийски деформации в Средногорието са шариажите, обуславящи етажирания строеж на зоната и едно по-продължително реализиране на магматизма преди, по време и след тях. Подобен алохтонен строеж се приписва и на Родопите, които според автора не съществуват като масив. Тази концепция очевидно не кореспондира и със схващането на Маришкия шев като дълбочинен разлом от висок ранг.

За необходимостта от едно по-рационално насочване и отчитане на икономическата ефективност на геологопроучвателните работи обърна внимание докладът на С. Костов.

На заключителното заседание беше направен задълбочен анализ на работата на конференцията. Единно беше мнението за нейната актуалност и за ползата, която тя ще има в по-нататъшното изучаване на геологията на Средногорието и в разкриването на неговите полезни изкопаеми. Единодушна беше и констатацията, че познанията ни за тази важна тектонска и металогенна единица у нас са напреднали значително, но че още много проблеми чакат своето решение на базата на детайлни

и комплексни научни и приложни изследвания и с цената на нови геолого-проучвателни работи. Между тези проблеми особено място заема съставянето на едромасабни металогенни и прогнозни карти, изучаването на дълбочинния строеж и на ерозионния срез на най-перспективните части на Средногорието, изследването на фащиалното развитие и петрохимичните особености на горнокредния магматизъм,

реконструкцията на палеовулканските апарати, детайлното картиране на околорудните метасоматити и др.

Основните констатации и предложения за бъдещите работи бяха отразени в препоръките, оформени като официален заключителен документ на конференцията.

Д. Манев